

Paikallinen sopiminen elintarviketeollisuudessa - elintarviketeollisuuden toimihenkilöt

Opas työnantajille ja luottamusmiehille

2020

Elintarviketeollisuusliitto

ammattiliitto
pro

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	2
PAIKALLINEN SOPIMINEN TYÖPAIKOILLA	3
Paikallinen sopiminen.....	3
Paikallisen sopimisen edellytykset	3
Paikallisten sopimusten hallinta	4
PAIKALLINEN SOPIMINEN ELINTARVIKETEOLLISUUDESSA	5
Paikallisen sopimuksen osapuolet.....	5
Paikallisesti sovittavat asiat	5
Paikallinen sopimus	11
Erimielisyyksien ratkaiseminen	14
MUISTILISTA PAIKALLISEEN SOPIMISEEN	15
TYÖEHTOSOPIMUKSEEN PERUSTUVA PAIKALLINEN SOPIMUS (MALLI)	16

JOHDANTO

Elintarvikealan yritysten toimintaympäristö ja työelämä ovat jatkuvassa muutostilassa. Muutokset koskevat eri tavoin eri yrityksiä, toimihenkilöitä ja toimialoja. Paikallisella sopimisella on mahdollista luoda työpaikkakohtaisia ratkaisuja, jotka omalta osaltaan lisäävät yritysten mahdollisuuksia menestyä ja helpottavat esimerkiksi työn ja perhe-elämän yhteensovittamista.

Joustavista, paikallisiin oloihin parhaiten sopivista ratkaisuista hyötyvät sekä toimihenkilöt että työnantaja. Paikallinen sopiminen kehittää työelämää paikallisia tarpeita vastaavaksi ja lisää paikallisten osapuolten mahdollisuuksia vaikuttaa työpaikan toimintatapoihin.

Paikallinen sopiminen edellyttää luottamusta ja toimivia suhteita osapuolten kesken. Tiedon avoimuus sekä avoimuus uudennlaisia toimintatapoja kohtaan ovat keskeisiä tekijöitä onnistumisessa. Paikallisen sopimisen prosessin selkeyttäminen ja osaamisen kehittäminen työpaikkatasolla edistävät myös toimivaa yhteistoimintaa työpaikalla.

Elintarviketeollisuusliitto ry ja Ammattiliitto Pro ry ovat sopineet liittojen välisestä paikallisen sopimisen työryhmästä, jonka tehtävänä on tukea paikallisen sopimisen osapuolten valmiuksien ja sopimisen edellyttämän osaamisen kehittämistä työpaikoilla. Osana tätä työtä liitot ovat laatineet tämän oppaan paikallisten osapuolten käyttöön. Liitot edistävät paikallista sopimista työpaikoilla myös tarjoamalla neuvontatukea ja koulutusta.

**ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY &
AMMATTILIITTO PRO RY**

PAIKALLINEN SOPIMINEN TYÖPAIKOILLA

Paikallinen sopiminen

Elintarviketeollisuudessa toimihenkilöiden työehdot määräytyvät Elintarviketeollisuuden toimihenkilöiden työehtosopimuksen, työlainsäädännön, työ-sopimusten ja työpaikan käytäntöjen perusteella. Vaikka paikallisella sopimi-sella tarkoitetaan laajassa mielessä kaikkea työpaikalla tapahtuvaa, työehtoja koskevaa sopimista, tässä oppaassa keskitytään työehtosopimukseen perustuvaan paikalliseen sopimiseen. Kyse on mahdollisuudesta sopia työpaikalla toi-sin työehtosopimuksen asettamista työehdoista.

Paikallisessa sopimisessa on kyse *mahdollisuudesta* sopia. Se on siis neuvot-telutoimintaa, jonka tavoitteena ja mahdollisena neuvottelutuloksena on pai-kallinen sopimus. Paikallinen sopimus on suositeltavaa laatia kirjallisesti, jotta saavutetun neuvottelutuloksen luonne on selvä.

Työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopimus tulee osaksi työehtosopimusta. Solmiessaan valtakunnallisia työehtosopimuk-sia työnantaja- ja palkansaajajär-jestöt voivat siirtää sopimisoikeutta työpaikkatasolle valtuutta-malla paikalliset osapuolet sopi-maan tietyistä työehdoista toisiin. Luottamusmies paikallisen sopi-muksen osapuolena edustaa am-mattiliittoa työpaikalla.

MITEN TUNNISTAA?

*Ellei muusta ole sovittu...
Paikallisesti voidaan sopia...
Paikallisesti sopimalla voidaan...
...paikallisesti sovittavalla tavalla.
Toimihenkilön kanssa voidaan sopia...
...ellei paikallisesti toisin sovita.
...sovitaan tarvittaessa paikallisesti.*

Paikallisen sopimisen edellytykset

Säännöllinen yhteistoiminta sekä vuorovaikutus henkilöstön edustajien ja työnantajan kesken edistävät paikalliselle sopimiselle suotuisaa työpaikka-kulttuuria. Osapuolten välinen luottamus ja luonteva keskusteluyhteys luovat

pohjaa onnistuneelle neuvottelulle, jonka lopputuloksena paikallisesti sovi-
taan uudentyyppisistä toimintatavoista tai niiden kokeilemisestä.

Paikallinen sopiminen edellyttää molemminpuolista tahtoa sopia asioista toi-
sin. Paikallisten osapuolten vapaaehtoisuuteen perustuva sopimusvapaus ei
ole rajoittamaton, vaan se on käytettävissä työehtosopimuksen ja lainsäädän-
nön sallimissa rajoissa. Sen vuoksi neuvotteluosapuolilla tulee olla riittävä
tuntemus työehtosopimuksesta, työläisäädännöstä ja neuvotteluprosessista.

Sallituista asioista toisin sopiminen edellyttää tunnistettua tarvetta toisin so-
pimiseen ja etua toisin sopimisesta. Tarpeista, tavoitteista ja eduista keskus-
teleminen sekä niiden perusteleva osa neuvotteluproses-
sia. Neuvotteluosapuolilla tulee siksi olla hyvät vuorovaikutus- ja neuvottelu-
taidot, mahdollisuus valmistautua neuvotteluun riittävillä tiedoilla ja käsitellä
vaihtoehtoisia toimintatapoja.

Paikallisen sopimisen tavoitteiden kannalta on tärkeää, että sovittuihin asioi-
hin sitoudutaan. Tehtyjä sopimuksia noudatetaan puolin ja toisin ja niiden
ajantasaisuutta tarkastellaan yhdessä.

Paikallisten sopimusten hallinta

Työpaikalla voi olla useita paikallisia sopimuksia eri aiheista. Sopimusten voi-
massaoloajat vaihtelevat ja sopimusten sisältö on voinut muuttua ajan kulu-
essa. Sen vuoksi paikallisten sopimusten kokonaisuutta on hallinnoitava ku-
ten muitakin sopimuksia. Vanhan sopimuksen, sopimukseen tehtyjen muu-
tosten historian ja sen viimeisimmän version tulee olla tarvittaessa helposti
löydettävissä.

On hyödyllistä, että luottamusmiehen toimikauden alussa sekä sen aikana
luottamusmies ja työnantajan edustaja käyvät läpi voimassa olevat paikalliset
sopimukset ja tarkastelevat niiden ajantasaisuutta. Työnantajan edustajien
vaihtuessa tieto voimassa olevista sopimuksista ja niiden taustoista siirretään
uusille vastuhenkilöille.

Paikallisen sopimuksen osapuolet

Työehtosopimuksen mukaisesta paikallisesta sopimisesta määrätään työehtosopimuksen 7 §:ssä.

Paikallisen sopimisen osapuolet riippuvat kulloinkin sovittavasta asiasta ja sen laajuudesta. Jos kysymys on asiasta, joka koskee kaikkia työpaikan toimihenkilöitä, työosastoa tai muuta suurempaa toimihenkilöryhmää, työnantaja sopii asiasta luottamusmiehen kanssa. Sopimus sitoo kaikkia niitä, joita luottamusmiehen katsotaan edustavan. Itseään koskevissa asioissa toimihenkilöt voivat tehdä sopimuksia myös suoraan työnantajan kanssa työehtosopimuksen rajoissa. Yksittäinen toimihenkilö voi myös valtuuttaa luottamusmiehen sopimaan asian puolestaan.

Paikallisesti sovittavat asiat

Työehtosopimuksen lisäksi työlainsäädäntö mahdollistaa työpaikoilla tapahtuvaa paikallista sopimista eri aiheista (esimerkiksi työaikalain mukainen liisäylytyö tai yhteistoimintalain mukaiset vähimmäisneuvotteluajat). Taulukosta ilmenevät ne työehtosopimuksen määräykset, jotka sallivat paikallisen sopimisen:

7 § PAIKALLINEN SOPIMINEN

Useissa tämän sopimuksen määräyksissä mainittu paikallinen sopiminen on mahdollista työehtosopimuksen neuvottelujärjestyksen mukaisesti joko työnantajan ja toimihenkilön kesken tai luottamusmiehen ja työnantajan kesken.

Luottamusmiehen kanssa tehty sopimus sitoo niitä toimihenkilöitä, joita luottamusmiehen on katsottava edustavan.

TES-MÄÄRÄYS

PAIKALLISESTI SOVITTAVAT ASIAT

5 § Irtisanomisaika ja lomautus	– Irtisanomisaika (vasta irtisanomisen yhteydessä)
8 § Toimihenkilön palkka	– Palkanmaksupäivän muuttaminen – Palkan maksaminen tuntipalkkana, jos työaika ei ole etukäteen määritelty
13 § Säännöllinen työaika ja sen sijoittuminen	– Siirtyminen 37,5 tunnin työviikosta 40 tunnin työviikkoon <ul style="list-style-type: none"> • B-vaihtoehdossa: 37,5 tunnin työviikon piirin kuuluvan jakson jakaminen kahta useampaan osaan ja ajanjakso, jolle työajan tasoittumisjärjestelmä laaditaan
	– Työvuorokauden ja työviikon alkaminen
	– Työviikon ja työvuorokauden vaihtuminen vuorotyössä
	– Liukuvan työajan käyttöönotto ja rajat
	– Keskimääräinen työaika siten, että vuorokautinen työaika on enintään 12 tuntia ja viikoittainen työaika enintään 50/48 tuntia <ul style="list-style-type: none"> • Ilmoitusaika perustyöaikaan siirtymiselle
	– Ilmoitusaika vrk-työajan tilapäiselle pidentämiselle perustellun ja ennalta-arvaamattoman tuotannollisen tilanteen johdosta ja ylituntien pitäminen vapaana, jos työaika jäänyt tasoittumatta
14 § Työvuoroluettelo	– Ilmoitusajan pituus työvuoroluetteloon tulevista muutoksista
17 § Sunnuntaityö	– Sunnuntaityökorvauksen tai koko sunnuntaityöajan palkan maksaminen kiinteänä kuukausikorvauksena / korvaaminen vapaa-aikana / vaihtaminen joustovapaaseen

18 § Lisätyö	– Lisätyön korvaaminen vapaa-aikana / vaihtaminen joustovapaaseen
19 § Ylityö	– Ylityökorotuksen tai koko ylityöajan palkan korvaaminen vapaa-aikana / vaihtaminen joustovapaaseen
20 § Työaikapankit	– Työaikapankin käyttöönotto ja yksityiskohdat
21 § Lepoajat	<ul style="list-style-type: none"> – Viikkolevon antaminen muun viikonpäivän kuin sunnuntain yhteydessä – Viikkolevon järjestäminen keskimäärin 35 tunniksi enintään 12 viikon aikana (vain keskeyttämättömässä vuorotyössä) – Viikkolepokorvauksen maksaminen kokonaisuudessaan rahana – Viikkolevon aikana tehdyn työn korvaustapa (vapaana vai rahakorvauksena) – Vuorokausilevon tilapäinen lyhentäminen enintään seitsemään tuntiin (sopimus luottamushenkilön kanssa, minkä lisäksi edellyttää toimihenkilön suostumusta) – Päivittäisen lepoajan (ruokatunnin) lyhentäminen tunnista puoleen tuntiin asti
24 § Varallaolo ja puhelinohjeet	<ul style="list-style-type: none"> – Varallaolovelvollisuus ja varallaolokorvaus – Määrättyyn paikkaan sidotun varallaoloajan ylittyminen 150 tunnista pysyvästi kalenterikuukautta kohden – Miten toimihenkilön palkkauksessa huomioidaan toimeen kuuluva velvollisuus antaa vapaa-aikana puhelimitse toimintaohjeita ja -määräyksiä
27 § Matkakorvaukset	– Päivärahojen suuruus työkomennuksen ajalta

	<ul style="list-style-type: none"> – Erillisen kiinteän kuukausikorvauksen maksaminen vapaa-aikana matkustamisesta, kun työ edellyttää toistuvaa matkustamista tai toimihenkilö itse päättää matkojen suorittamisesta ja työajan käytöstä – Kiinteän kuukausikorvauksen maksaminen päivärahan ja ruokarahan asemesta – Työpaikan matkustussääntö
28 § Koulustilaisuudet	<ul style="list-style-type: none"> – Matka-ajan palkan maksaminen työnantajan määräämiin koulustilaisuuksiin osallistumisesta – Vapaa-aikana tapahtuvaan, työnantajan määräämään koulutukseen osallistumisen korvauserusteet
30 § Vuosilomapalkka	<ul style="list-style-type: none"> – Vuosilomapalkan maksaminen säännönmukaisina palkanmaksupäivinä
31 § Lomaraha	<ul style="list-style-type: none"> – Lomarahan maksaminen yhtenä tai useampana eränä / korvaaminen vastaavalla vapaalla / vaihtaminen joustovapaaksi
39 § Kokoontumisoikeus	<ul style="list-style-type: none"> – Ammattiliitto Pro:n yhdistysten työpaikan työsuhteita koskevia kysymyksiä käsittelevien kokousten pitäminen työpaikalla
Palkkausjärjestelmä	<ul style="list-style-type: none"> – Työnantajan ja toimihenkilöiden lukumääräinen edustus arviointiryhmässä – Henkilökohtaisen palkanosuuden pätevyystekijöiden valinta – Muun kuin ELPA:n mukaisen palkkarakenteen käyttäminen (alin TVL + alin heko % kuitenkin täyttyvä)
Työajan lyhentämistä koskeva sopimus	<ul style="list-style-type: none"> – Vapaan korvaaminen rahana – Vapaan antaminen myöhemmin kuin seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä

	<ul style="list-style-type: none"> - Vapaan ajankohdan ilmoitusaika - Vapaan antamistapa (kokonaisina työpäivinä tai viikko-työaikaa lyhentämällä) - Työajan lyhennysvapaiden vaihtaminen joustovapaaseen
Vaihtoehtoinen pöytäkirja työajan lyhentämisestä	<ul style="list-style-type: none"> - Vapaiden pitämistapa (jos muuta kuin kokonaisina työpäivinä) - Vapaiden korvaamistapa - Vapaiden ajankohdan ilmoitusaika
Työajan lyhentäminen keskeytyvässä ja keskeytymättömässä 3-vuorotyössä	<ul style="list-style-type: none"> - Pitämättä jääneiden vapaiden korvaaminen rahakorvauksena siirryttäessä toiseen työaikamuotoon tai työsuhteen päättyessä - Keskeytymättömässä 3-vuorotyössä tasausvapaiden korvaaminen rahana, jos tesin mukainen antamisaika ylittyy
Yhteistoimintasopimus	<ul style="list-style-type: none"> - Mihin toiminnalliseen kokonaisuuteen voidaan valita osastoluottamusmies - Työsuojeluasiamiehen valitseminen - Kaikkia henkilöstöryhmiä edustavan työsuojeluvaltuutetun työstä vapauttaminen - Toimihenkilöitä edustavan työsuojeluvaltuutetun työstä vapautuksen määrä ja järjestelyt - Toimihenkilömäärän olennaisen muutoksen huomioiminen luottamusmieskorvauksessa - Luottamusmiehen oikeus käyttää tarvittaessa yrityksen toimisto- yms. välineitä työpaikan koon sitä edellyttäessä - Yhteistoimintaelimen perustaminen

- Työnantajan antama ammatillinen koulutus tai työntekijän lähettäminen ammattiin liittyviin koulutustilaisuuksiin:
  - matka-ajan korvaaminen vapaa-ajalla tapahtuvasta matkustamisesta
  - vapaa-aikana tapahtuvaan koulutukseen osallistumisen korvaaminen (peruspalkka tai vastaava vapaa-aika)
- Yhteiseen koulutukseen osallistuminen

Irtisanomissuojasopimus

- Lomautusilmoitusaika ja lomautuksen toteuttamistapa, kun kyseessä on määräaikainen lomautus
- Lomautuksen tilapäinen keskeyttäminen
- Lomautetun työntekijän irtisanomisajan palkanmaksu muuten kuin palkanmaksukausittain työnantajan suorittaessa irtisanomisen
- Lopputilin maksupäivä, kun toimihenkilö irtisanoutuu lomautuksen kestänyä vähintään 200 päivää
- Työn alkamisesta ilmoittaminen toistaiseksi voimassa olevan lomautuksen aikana muuta kuin seitsemän päivän ilmoitusaikaa noudattaen

Paikallinen sopimus

Sopimuksen muoto

Sopimus on syytä laatia kirjallisesti, jotta sovitut ehdot ovat tarvittaessa todennettavissa sopimuksen tekemisen jälkeen.

Joissakin tapauksissa työehtosopimus edellyttää kirjallista muotoa. Liitot suosittelevat tekemään paikalliset sopimukset aina kirjallisina, vaikka työehtosopimus ei sitä edellyttäisi. Tämän oppaan lopussa on malli paikallisesta sopimuksesta.

7 § PAIKALLINEN SOPIMINEN

Sopimus on solmittava kirjallisesti, jos jompikumpi sopijapuoli sitä pyytää tai sopimuksen on tarkoitettu olevan voimassa yli kaksi viikkoa.

Työehtosopimuksen määräys, johon sopimus perustuu

Ennen kuin paikallinen sopimus tehdään, on tarkastettava, onko sovittavasta asiasta säännöksiä laissa tai määräyksiä työehtosopimuksessa ja varmistettava, ettei sopimus ole ristiriidassa pakottavien säännösten tai määräysten kanssa. Paikalliseen sopimukseen kirjataan, mihin työehtosopimuksen määräykseen paikallinen sopimus perustuu eli mistä työehtosopimuksen määräyksestä sovitaan toisin.

Sopimuksen soveltamisala

Paikalliseen sopimukseen kirjataan, keitä henkilöitä tai mitä tehtäviä sopimus koskee. Paikallinen sopimus voi koskea kaikkia yrityksen toimihenkilöitä, vain tiettyä osastoa tai muuta suppeampaa toimihenkilöryhmää.

Sovittavat asiat ja sopimusehdot

Sovittava asia ja ehdot kirjataan paikalliseen sopimukseen niin selkeästi, että siitä käy vaivatta ilmi, mitä on sovittu. Myös tulevien luottamusmiesten ja työnantajan edustajien tulee pystyä ymmärtämään sopimuksen sisältö ja ehdot sopimuksen lukemalla. Myös ulkopuoliset tahot – kuten liitot tai riitoja

ratkaisevat tuomioistuimet – joutuvat ottamaan kantaa sopimuksen sisältöön, minkä vuoksi sopimus on syytä laatia mahdollisimman selkeästi. Jos voimassa olevaa paikallista sopimusta muutetaan, sopimuksessa todetaan muutoksen sisältö, vaikutus ja voimaantulo.

Sopimuksen voimassaoloaika

Paikallinen sopimus on voimassa joko määräajan tai toistaiseksi. Jos sopimus sovitaan toistaiseksi voimassa olevaksi, samalla on todettava, miten ja millaista irtisanomisaikaa noudattaen sopimus on irtisanottavissa. Tois-

7 § PAIKALLINEN SOPIMINEN

Sopimus voidaan solmia määräajaksi tai olemaan voimassa toistaiseksi. Toistaiseksi voimassa oleva sopimus voidaan irtisanoa kolmen kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen, ellei irtisanomisajasta ole muuta sovittu.

taiseksi voimassaolevat paikalliset sopimukset ovat irtisanottavissa kolmen kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen, ellei toisin ole sovittu. On syytä sopia, että irtisanominen toimitetaan kirjallisesti, jotta irtisanomisajankohta ja -tarkoitus ovat jälkikäteen todennettavissa.

Paikallisen sopimuksen irtisanominen ei edellytä erityisiä perusteita ja irtisanomisen voivat toimittaa ne osapuolet, jotka ovat sopimuksen tehneet. Koska luottamusmies tekee paikallisia sopimuksia henkilöstön edustajana, luottamusmiehen allekirjoittaman paikallisen sopimuksen voi irtisanoa kulloinkin luottamusmiestehtävää hoitava luottamusmies.

Määräajaksi tehty paikallinen sopimus päättyy, kun sovittu määräaika umpeutuu.

Kun paikallisen sopimuksen voimassaoloaika päättyy, palataan noudattamaan työehtosopimuksen tai työlainsäädännön asiaa koskevia sääntöjä.

Työehtosopimuksen voimassaolon vaikutus paikalliseen sopimukseen

Vaikka työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopimus on työehtosopimuksen osa, toistaiseksi voimassa olevaa paikallista sopimusta sovelletaan myös sen jälkeen, kun työehtosopimuksen voimassaolo on lakannut. Paikallisen sopimuksen voimassaolo ei pääty automaattisesti työehtosopimuskauden päättyessä, vaan se edellyttää paikallisen sopimuksen irtisanomista.

Työehtosopimuksen voimassaolon päättymisen jälkeen ja kuukauden kuluessa uuden työehtosopimuksen voimaantulosta myös määräajaksi solmittu paikallinen sopimus on irtisanottavissa.

Sopimuksen muuttaminen

Paikallisessa sopimuksessa sovitaan tarvittaessa siitä, miten sen ehtoja voidaan muuttaa sopimuksen ollessa voimassa. Jos on olemassa sopimukseen vaikuttavia ulkopuolisia muuttujia ja niiden merkitys sopimukselle on ennakoitavissa jo sopimusta tehtäessä, asia on syytä mainita sopimuksessa.

Sopimuksen hyväksyminen

Kirjallinen paikallinen sopimus hyväksytään ja se tulee voimaan neuvotteluosapuolten päivätyin allekirjoituksin. Sopimuksesta allekirjoitetaan samasanainen kappale kullekin sopijapuolelle.

Sopimuksesta tiedottaminen

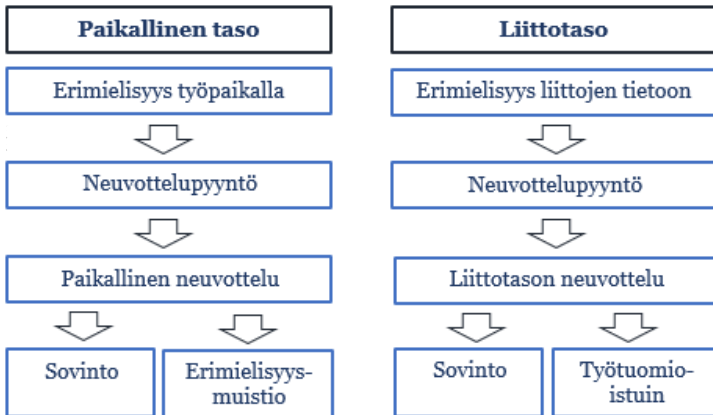
Paikallisesta sopimuksesta ja sen sisällöstä tiedotetaan kaikille, joita sopimus koskee. Asiasta tiedotetaan sopimuksen soveltamispiiriin kuuluville toimihenkilöille, mutta myös niille, jotka tarvitsevat muuten tietoa sopimuksen sisällöstä (esimerkiksi palkkahallinto).

Erimielisyyksien ratkaiseminen

Paikallisiin sopimuksiin liittyvät erimielisyydet ratkaistaan työehtosopimuksen 4 §:ssä sovitun neuvottelujärjestyksen mukaisesti, kuten kaikki työehtosopimuksen tulkintaan ja soveltamiseen liittyvät erimielisyydet. Ensisijaisesti paikallisen sopimuksen osapuolet neuvottelevat asiasta työpaikalla ja pyrkivät ratkaisemaan sen yhteisymmärryksessä.

Jos asiaan ei löydetä yhteistä näkemystä työpaikalla, laaditaan kirjallinen erimielisyysmuistio, joka toimitetaan sekä Elintarviketeollisuusliitto ry:lle että Ammattiliitto Pro ry:lle. Tämän jälkeen käynnistyvät liittotason neuvottelut paikallista sopimusta koskevasta erimielisyydestä. Viime kädessä erimielisyys ratkaistaan tuomioistuimessa.

Erimielisyysasian käsittely etenee seuraavasti paikallis- ja liittotasolla:

MUISTILISTA PAIKALLISEEN SOPIMISEEN

VALMISTAUTUMINEN

- ✓ Selkeyttä tavoite, tarpeet ja hyödyt.
- ✓ Selvitä, onko asiasta säännöksiä laissa tai määräyksiä työehtosopimuksessa ja varmista, että sopimus ei ole ristiriidassa pakottavien säännösten tai määräysten kanssa.
- ✓ Selvitä, mihin työehtosopimuksen määräykseen paikallinen sopimus perustuu.
- ✓ Varmista allekirjoittajien kelppoisuus sopimuksen tekemiseen.

NEUVOTTELU

- ✓ Sovi sopimuksen soveltamisala mahdollisimman tarkasti etenkin, jos sopimus rajataan ulottuvuudeltaan vain osaan henkilöstöstä.
- ✓ Sovi ja kirjaa paikallisen sopimuksen sisältö ja ehdot mahdollisimman selkeästi.
- ✓ Sovi sopimuksen voimassaoloaika ja tarvittaessa sovi irtisanomisajasta ja -tavasta.
- ✓ Sovi, miten sopimusta voidaan sen voimassaoloaikana muuttaa.

SOPIMUS

- ✓ Laadi kirjallinen sopimus.
- ✓ Varmista, että sopimukseen pääsemisen jälkeen kaikki osapuolet allekirjoittavat päivätyn sopimuksen.
- ✓ Tiedota sopimuksesta ja sen sisällöstä niille, joita sopimus koskee, ja jotka tarvitsevat tietoa sen sisällöstä.

TYÖEHTOSOPIMUKSEEN PERUSTUVA PAIKALLINEN SOPIMUS (MALLI)

Sopimuksen osapuolet	
Paikallisen sopimuksen aihe	Tes-määräys, johon sopimus perustuu
Paikallisen sopimuksen soveltamisala ☐ Sopimus koskee kaikkia Elintarviketeollisuuden toimihenkilöiden työehtosopimuksen piirissä olevia toimihenkilöitä. ☐ Sopimus koskee seuraavaa osaa toimihenkilöistä: _____	
Paikallisen sopimuksen tausta ja tarkoitus	
Paikallisen sopimuksen sisältö	
Paikallisen sopimuksen voimassaolo ☐ Toistaiseksi Irtisanomisaika ja -tapa: _____ ☐ Määräajan ___/___/_____ saakka	Paikallisen sopimuksen muuttaminen
Paikka, päiväys ja allekirjoitukset	

Elintarviketeollisuusliitto ry

PL 115 (Pasilankatu 2)

00241 Helsinki

p. (09) 148 871

www.etl.fi

Elintarviketeollisuusliitto

Ammattiliitto Pro ry

osoite 30.5.2020 saakka:

PL 183 (Selkämerenkuja 1 A)

00181 Helsinki

osoite 1.6.2020 lukien:

Työpajankatu 13 A

00580 Helsinki

p. (09) 172 731

www.proliitto.fi

